

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/1-265 27-04-22

Nr. Dos. 2ac-522/21

Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a articolul 942 alin.(1) din Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după 01 martie 2019), depusă de reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Cereale-Glodei” S.A. împotriva Î.M. „Zernoff” S.R.L. privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Anexă: sesizare privind excepția de neconstituționalitate pe 12 file;
încheierea Curții de Apel Chișinău din 19.04.2022 pe 3 file.

Judecătorul

Curții de Apel Chișinău

Viorica Mihaila

09:40
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 539
"29" "04" 2022

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28

mun. Chișinău, MD-2004

Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

Prezentată în conformitate cu articolului 135, alin. (1), lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2. Persoana juridică**

Întreprinderea Mixtă „Zernoff” SRL

cod fiscal: 1003600014223

Numărul și data înregistrării: 1004122935 din 14.11.2001

Administrator Eduard Diaciuc

Reprezentant – Alexandru Goiman

A.3. Instanța de judecată

Curtea de Apel Chișinău

Judecător Negru Veronica

mun. Chisinau, str. Teilor nr. 4

Tel: (022) 635-308, E-mail: cac@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

La data de 24.05.2016, „Cereale-Glodei” SA, a depus cerere de chemare în judecată, către Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. privind încasarea datoriei. Conform cererii, reclamanta a solicitat încasarea din contul pârâtei a sumei de 3797798,20 lei, în calitate de datorie pentru marfa livrată, suma de 184338,34 lei, în calitate de dobândă de întârziere, suma de 251784,76 lei, în calitate de penalitate contractuală și suma de 50000 lei, în calitate de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 23 octombrie 2017, s-a admis parțial cererea „Cereale-Glodei” SA împotriva Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. privind încasarea sumei. S-a încasat de la Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., în beneficiul „Cereale-Glodei” SA datoria conform contractului de vânzare cumpărare nr.24/11 din data de 24.11.2015 în sumă de 3797798, 20 lei, dobânda de întârziere în sumă de 184338, 34 lei, penalitatea de întârziere în sumă de 151564, 25 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 50000 lei – taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, iar în total suma de 4183700, 79 lei. În rest, cererea inițială a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 07 noiembrie 2017, Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. a declarat apel asupra hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 octombrie 2017, solicitând instanței admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de „Cereale-Glodei” SA și de admitere a acțiunii reconvenționale depuse de Î.M. „ZERNOFF” S.R.L..

La fel, la data de 22 noiembrie 2017, „Cereale-Glodei” SA a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 octombrie 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate în partea respingerii parțiale a acțiunii formulate de „Cereale-Glodei” SA, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte prin care acțiunea depusă de „Cereale-Glodei” SA să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018 a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de „Cereale-Glodei” SA, iar apelul declarat de Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., a fost admis, s-a casat integral hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 octombrie 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Centru din 22 martie 2019 a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de „Cereale-Glodei” SA împotriva Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., în beneficiul „Cereale-Glodei” SA, suma de 3 797 798, 20 cu titlu de datorie ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare nr.24/11 din 24.11.2015, suma de 1 447 989, 49 cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 244 983, 40 cu titlu de penalitate și cheltuielile de judecată, ce rezultă din plata taxei de stat în sumă de 50 000 lei, iar în total 5 540 771, 09. În rest, cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică și încasarea cheltuielilor de plată a taxei de stat în sumă de 43 440, 55 lei, a fost respinsă. A fost respinsă și acțiunea reconvențională depusă de Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. împotriva „Cereale-Glodei” SA.

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28.11.2019, a fost menținută fără modificări hotărârea instanței de fond, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08.07.2020, recursul înaintat de către ÎM „Zernoff” SRL a fost declarat inadmisibil.

Respectiv, la data de 15.07.2020, ÎM „Zernoff” SRL a achitat suma de 3 797 798,20 lei cu titlu de datorie, 1 447 989,49 cu titlu de dobândă de întârziere, 244 983,40 cu titlu de penalitate contractuală și cheltuielile de judecată în mărime de 50 000 lei.

Deja după stingerea obligațiilor pecuniare de către ÎM „Zernoff” SRL rezultate din Hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 22.03.2019. La data de 27.11.2020, „Cereale-Glodeni” SA, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., privind restituirea sumei. În special, a solicitat instanței de judecată de a încasa de la Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., în folosul societății „Cereale-Glodeni” SA suma de 761302,47 lei, în calitate de dobândă de întârziere, pentru neachitarea în termen a datoriei încasate în baza Hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 22.03.2019. La fel s-a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei, a sumei de 22840 lei, în calitate de taxă de stat, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

La data de 29 martie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a emis Hotărârea, prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către „Cereale Glodeni” SA, împotriva ÎM „Zernoff” SRL, și a dispus încasarea din contul ÎM „ZERNOFF” SRL, în beneficiul „Cereale Glodeni” SA, a sumei de 667 892,24 lei, cu titlu de dobândă de întârziere, și taxa de stat în mărime de 20 036, 76 lei, calculată din suma pretențiilor admise din acțiune.

Pentru admiterea cererii de chemare în judecată, instanța de judecată a reținut prevederile art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de până la 01 martie 2019) (*„Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare”*), potrivit căreia, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, **creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata**, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Considerăm că norma legală aplicată la soluționarea litigiului în prima instanță nu respectă exigențele stabilite în materie de calitate a legii. Fiind în contradicție cu prevederile art. 965 alin. (2) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după 01 martie 2019) potrivit căroră, **dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul.**

Cît și în contradicție cu prevederile art. 24 alin. (1) Cod de executare nr. 443 din 24.12.2004, potrivit căroră, La cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, **până la stingerea acesteia**. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul

celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Considerăm că prevederile art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după 01 martie 2019), în modul în care acestea au fost formulate ca fiind contrare caracterului accesibilității, previzibilității și clarității legii, intrînd în coliziune directă cu prevederile art. 965 alin. (2) Cod civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după de 01 martie 2019), art. 24 alin. (1) Cod de executare, contrar art. 1, Protocolul 1 al CEDO și implicit art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

C. Obiectul sesizării³

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie:

- art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după 01 martie 2019), care stabilește:

„În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, **creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata**, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”

Prezenta sesizare se referă la un ansamblu de elemente și principii conexe cu valoare constituțională, precum principiul legalității și certitudinii juridice, principiul clarității, accesibilității și previzibilității legii.

Excepția de neconstituționalitate a prevederilor enunțate este ridicată în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, astfel cum a fost interpretat prin Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

1. Prevederile relevante Constituției Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

”(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 127

Proprietatea

”(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

2. Prevederile relevante ale Codului Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002:

Articolul 942 (în redacția de după 01 martie 2019)

Dobînda de întîrziere în executarea obligațiilor pecuniare

(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobînda de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Articolul 965 (în redacția de după 01 martie 2019)

(1) Prin stingerea obligațiilor, încetează raporturile juridice dintre părți în partea ce se referă la obligația stinsă.

(2) Dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobînda și penalitățile ori să repare prejudiciul.

3. Prevederi relevante ale Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004

Articolul 24
Calcularea dobânzilor, penalităților și altor
sume rezultate din întârzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, pînă la stingerea acesteia. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Articolul 1 din Protocolul 1

Protecția Proprietății

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

I. Pretinsă încălcare a articolului 1, alin. (3) din Constituție

Art. 1, alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, intitulat "Statul Republicii Moldova", stipulează:

"(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate".

Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, reiterat constant în jurisprudența Curții

Constituționale. Principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Astfel, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Principiul certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept, consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție. Așadar, asigurarea și respectarea principiului certitudinii juridice obligă statul să edicteze într-o manieră previzibilă normele adoptate.

La caz, se poate reține că în temeiul art. 942 alin. (1) Cod civil (în redacția de după 01.03.2019, Creditorul este îndreptățit la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, fără ca legiuitorul să fi prevăzut în dispoziția normei citate careva limite sau condiții în special cu privire la stingerea obligației de plată a sumei datorate.

Pe de altă parte, se poate observa că, în contradicție cu dreptul oferit Creditorului de a solicita dobînda de întârziere și respectiv a obligației corelative a Debitorului de a o achita. Ca efect al stingerii obligației, dispoziția art. 965 alin. (1) din același act legislativ, stabilește că Debitorului nu este obligat să plătească dobînda și penalitățile ori să repare prejudiciul în cazul în care obligația a fost deja stinsă. Aceiași logică se întrevede și în conținutul dispoziției art. 24 alin. (1) Cod de executare. Din conținutul căreia reiese că Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă executorului judecătoresc pînă la stingerea obligației principale.

Prevederi care generează între ele o incertitudine juridică, o practică judiciară incoerentă și neuniformă, contrar exigențelor statului de drept consacrat ca art. 1, alin. (3) din Constituția Republicii Moldova.

II. Pretinsă încălcare a art. 23 din Constituție

Art. 23 din Constituția Republicii Moldova, intitulat "Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle", stipulează:

"(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative".

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de

drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].”

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita.

Astfel, Curtea Constituțională a sancționat neconstituționalitatea unor prevederi dintre cele mai diverse, motivat de caracterul lor neclar, echivoc sau puțin previzibil, raportat în mod direct la dispozițiile Constituției Republicii Moldova. Bineînțeles că cerința previzibilității, a clarității și a caracterului accesibil al legii a fost consacrată demult la nivelul jurisprudenței Curții Europene care a statuat că: ”noțiune de ”lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza Del Rio Prada v. Spania, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21.10.2013, § 91).

Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (HCC 13/15.052015).

Pornind de la prevederea legală a cărei control de constituționalitate se solicită, considerăm că aceasta nu corespunde exigențelor de previzibilitate, care în activitatea de legiferare nicidecum nu poate fi omisă.

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

Dintr-o primară analiză, rezultă că indiferent dacă a fost stinsă deja obligația, art. 942 alin. (1) Cod civil prevede dreptul Creditorului la dobânda de întârziere pentru întreaga perioadă de la scadență pînă la data achitării sumei scadente. Norma dată intrînd

în coliziune cu dispozițiile altei instituții a dreptului civil stabilite la art. 965 Cod civil, generând interpretări contradictorii și concurență între normele de drept aplicabile.

Aplicarea prevederilor art. 942 alin (1) Cod civil, în redacția actuală este imprevizibilă, în lipsa determinării particularităților specifice a apariției dreptului la dobânda de întârziere, în funcție de momentul stingerii obligației principale și asigurării unei corelații cu textele altor instituții de drept din art. 965 Cod civil și art. 24 Cod de executare. Fapt ce contravine principiului unității materiei legislative sau a corelației între textele regulatorii.

Acest paralelism legislativ existent determină incertitudine pentru destinatarii legii, or conform jurisprudenței constante a CEDO, incertitudinea juridică este de natură a reduce încrederea justițiabililor în justiție și contravine principiului securității raporturilor juridice ca element esențial al preeminenței dreptului.

III. Pretinsa încălcare a art. 46 din Constituție

Art. 46, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, intitulat "Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia", stipulează:

"Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate".

Avînd în vedere dispozițiile art. 46 din Constituție, este general acceptat că atîta timp cît dreptul de proprietate este garantat, statul are atît o obligație pozitivă, în sensul creării unui cadru legal propice manifestării dreptului de proprietate, cît și o obligație negativă de a se abține de la numite măsuri care pot aduce atingere acestui drept.

De asemenea, în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, statele semnatare au obligația, în primul rînd, să se abțină de la acțiuni care ar putea prejudicia dreptul de proprietate al persoanelor recunoscut în temeiul art. 1 al Protocolului nr. 1, această obligația reprezentînd dimensiunea negativă a garanțiilor recunoscute de dispozițiile Convenției. Mai mult decît atît, nu este suficient ca statul să aibă o atitudine pasivă, de abținere, ci este obligat să ia măsuri adecvate pentru respectarea dreptului de proprietate.

În acest sens, una din obligațiile statului pentru a garanta respectarea dreptului de proprietate este asigurarea unui cadru legislativ accesibil, previzibil și clar, atît pentru justițiabili, cît și pentru instanțele de judecată. În vederea prevenirii promovării de unii subiecți unor acțiuni civile abuzive și emiterii de către instanțele judecătorești a unor hotărîri contrare principiilor fundamentale.

În aceste condiții, apreciem drept o ingerință în dreptul de proprietate al ÎM „Zernoff” SRL incoerența legislativă existentă în redacția actuală a dispoziției art. 942 alin. (1) Cod civil. Ce a permis în cazul dedus judecării, în mod arbitrar încasarea în

temeiul acesteia a unei sume semnificative de bani cu titlu de dobândă de întârziere, în situația în care obligația era stinsă, făcând lipsite de substanță prevederile art. 965 alin. (2) Cod civil.

În aceste condiții, este lesne de înțeles că norma pusă în discuție, concură cu alte dispoziții vizînd în esență și dreptul de proprietate a ÎM „Zernoff” SRL. Constituția Republicii Moldova, prin art. 46 și 127 garantează dreptul la proprietate, instituind normele constituționale în conformitate cu care Statul garantează dreptul de proprietate, ocrotește și garantează realizarea dreptului la proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

Reglementări similare sînt reținute de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (în continuare Convenția Europeană). Protocolul adițional nr. 1, art. 1 care recunoaște dreptul oricărei persoane fizice sau juridice la respectarea bunurilor sale, precizînd că nimeni nu poate fi lipsit de proprietate decît pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de Lege și de principiile generale ale dreptului internațional, ceea ce semnifică că orice fapt, act și/sau acțiune/înațiune care îngreădește dreptul de proprietate, este contrar Convenției și implicit dreptului la respectarea bunului.

Astfel, prin formularea defectuasă a art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 devin inoperante și lipsite de substanță norme ale unor alte instituții de drept, fapt ce denotă caracterul ambiguu al acesteia.

Astfel, incoerența legislativă și distorsionările de interpretare ale legislației în baza art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 contravine prevederilor art. 1, art. 23 (2) și art. 46 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile **articolul 12¹ din Codul de procedură civilă**, dacă, în procesul judecării pricinii, se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată este în drept să sesizeze, în conformitate cu prevederile Codului Jurisdicției Constituționale, Curtea Constituțională pentru a verifica constituționalitatea actului respectiv.

În temeiul celor relatate, a normelor de drept invocate, solicităm Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității **art. 942 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după 01 martie 2019)** prin raportare la prevederile art. 1, alin. (3), art. 23 și art. 46 din Constituția Republicii Moldova.

F. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar cu responsabilitate că informațiile conținute în acesta sesizare sunt corecte.

Reprezentantul Î.M. „Zernoff” SRL

Alexandru Goiman

Data: 12.04.2022

Semnatura: _____

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Gr.Manoli)
Dosarul nr. 2ac-522/21
2-20150412-02-2ac-30072021

ÎNCHEIERE

19 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președinte, judecătorul

Anatol Pahopol

Judecători

Ruxanda Pulbere și Viorica Mihaila

Grefierul:

Maria Poparcea

Examinând în ședința de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Cereale-Glodeni” S.A. împotriva Î.M. „Zernoff” S.R.L. privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 27 noiembrie 2020, Dodon Sergiu în interesele ”Cereale-Glodeni” S.A. a semnat și ulterior a depus cererea de chemare în judecată împotriva Î.M. ”Zernoff” S.R.L. privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 martie 2021, acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat din contul Î.M. ”Zernoff” S.A., IDNO 1003600014223 în beneficiul ”Cereale-Glodeni” S.R.L. suma de 667 892,24 (șase sute șazeci și șapte mii opt sute nouăzeci și doi, 24) lei, cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioadele 23.03.2019 - 17.03.2020 și 16.05.2020 - 15.07.2020, pentru neexecutarea obligației de plată a sumei de 3 797 798,20 lei. S-a încasat din contul Î.M. ”Zernoff” S.A., IDNO 1003600014223 în beneficiul ”Cereale-Glodeni” S.A. taxa de stat în mărime de 20 036,76 (douăzeci mii treizeci și șase, 76) lei, calculată din suma pretențiilor admise din acțiune.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 29 aprilie 2021, Î.M. „Zernoff” S.R.L. a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 martie 2021, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

În cadrul ședinței de judecată din 12 aprilie 2022, reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman a depus cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art.12/1 CPC a normei prevăzute la articolul 942

alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 din 01.03.2019.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman, Colegiul civil, al Curții de Apel Chișinău constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12/1 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea, cumulativ, a condițiilor obligatorii prevăzute la art. 12/1 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile a articolul 942 alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 din 01.03.2019.

Prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, în coroborare cu dispozițiile art. 4 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317- XIII din data de 13 decembrie 1994, rezultă că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Colegiul civil reține că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Succesiv, Colegiul civil atestă faptul că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Colegiul reține și faptul că obiectul apelului cu care a fost sesizată instanța de apel îl constituie hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 29 martie 2021, acțiunea potrivit căreia s-a încasat din contul Î.M. "Zernoff" S.A., IDNO 1003600014223 în beneficiul "Cereale-Glodei" S.R.L. suma de 667 892,24 (șase sute șazeci și șapte mii opt sute nouăzeci și doi, 24) lei, cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioadele 23.03.2019 - 17.03.2020 și 16.05.2020 - 15.07.2020, pentru neexecutarea obligației de plată a sumei de 3 797 798,20 lei. S-a încasat din contul Î.M. "Zernoff" S.A., IDNO 1003600014223 în beneficiul "Cereale-Glodei" S.A. taxa de stat în mărime de 20 036,76 (douăzeci mii treizeci și șase, 76) lei, calculată din suma pretențiilor admise din acțiune.

În consecință, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de către reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății, ori excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederilor articolului 942 alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 art.132 din 01.03.2019.

Corespunzător, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 942 alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 art.132 din 01.03.2019.

În conformitate cu art.art. 12/1, 269-270 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de reprezentantul Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 942 alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 din 01.03.2019.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității a articolului 942 alin.(1) din Codul civil republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 din 01.03.2019.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului Î.M. „Zernoff” S.R.L., Alexandru Goiman.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
Judecător

Judecători

Anatol Pahopol

Ruxanda Pulbere

Viorica Mihaila

Copia Corespunde
Judecător Viorica
Semnătura